

Kategorija određenosti/neodređenosti u engleskom jeziku

Pirak, Paula

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:040498>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

Sveučilište u Zadru
Odjel za nastavničke studije u Gospiću
Sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij
Učiteljski studij u Gospiću

Paula Pirak

**Kategorija određenosti/neodređenosti u engleskom
jeziku**

Diplomski rad

Gospić, 2024.

Sveučilište u Zadru
Odjel za nastavničke studije u Gospiću
Sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij

Kategorija određenosti/neodređenosti u engleskom jeziku

Diplomski rad

Paula Pirak
Student/ica:

izv. prof. dr. sc. Katica Balenović
Mentor/ica:

Gospić, 2024.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Paula Pirak**, ovime izjavljujem da je moj **diplomski** rad pod naslovom **Kategorija određenosti/neodređenosti u engleskom jeziku** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Gospić, 2024.

SAŽETAK

KATEGORIJA ODREĐENOSTI/ NEODREĐENOSTI U ENGLESKOM JEZIKU

Predmet ovog diplomskog rada je jezična kategorija određenosti i neodređenosti koja je u engleskom jeziku izražena članom. Rad se sastoji od dva dijela: teorijskog i istraživačkog. U teorijskom dijelu objašnjen je pojam određenosti i neodređenosti, uporaba članova uz imenicu u rečenici, kao i razlike između određenog i neodređenog člana. Prikazani su i različiti pristupi kategoriji određenosti/ neodređenosti kao i dosadašnja istraživanja uporabe članova u engleskome kao stranome jeziku. U istraživačkom dijelu rada prikazani su rezultati istraživanja koje je provedeno među učenicima Srednje škole Čazma, prvog i trećeg razreda gimnazijskog i strukovnog programa, smjer tehničar cestovnog prometa. Cilj istraživanja bio je utvrditi kako učenici ovladavaju određenim i neodređenim članom, jesu li učenici viših razreda uspješniji u ovladavanju članom od učenika prvih razreda. Polazi se od pretpostavke da su učenici viših razreda uspješniji u upotrebi članova u odnosu na učenike nižih razreda. Rezultati istraživanja pokazali su da su učenici gimnazijskog programa uspješniji u uporabi članova u odnosu na učenike strukovnog programa, smjer tehničar cestovnog prometa. Rezultati su također pokazali da su učenici općenito bolje ovladali neodređenim u odnosu na određeni član, te da su učenici trećih razreda uspješniji u ovladavanju članom od učenika prvih razreda.

Ključne riječi: određeni član, neodređeni član, učenje engleskog jezika, učenici.

SUMMARY

THE CATEGORY OF DEFINITENESS/INDEFINITENESS IN THE ENGLISH LANGUAGE

The subject of this thesis is the linguistic category of definiteness and indefiniteness, which is expressed in the English language via articles. The thesis consists of two parts: theoretical and research. In the theoretical part, the concept of definiteness and indefiniteness, the proper use of articles with nouns in a sentence, and the differences between definite and indefinite articles are explored. Different approaches to the category of definiteness/indefiniteness and some previous research on using articles in English as a foreign language is discussed as well. The research part of the thesis presents the results of a study conducted among first and third-year students of Čazma High School, specifically from the grammar and vocational programs of road traffic technicians. The research aims to determine how students master the use of definite and indefinite articles, and whether higher-grade students are more successful in mastering articles compared to first-grade students. It is assumed that higher grade students are more successful in using articles than lower grade students. The research results show that students in the grammar school program are more successful in using articles than students in the vocational and road traffic technician programs. The results also showed that students have generally mastered the indefinite article better than the definite article, and that third-grade students were more successful in mastering articles compared to first-grade students.

Key words: definite article, indefinite article, EFL learning, students.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. KATEGORIJA ODREĐENOSTI I NEODREĐENOSTI U ENGLESKOM JEZIKU	2
2.1. Određenost i neodređenost u engleskom jeziku	2
2.2. Pristupi kategoriji određenosti i neodređenosti	3
2.2.1. Jedinstvenost (<i>Bertrand Russell</i>)	3
2.2.2. Pojam referencije (<i>John Lyons</i>)	4
2.2.3. Pojam poznatosti (<i>Paul Christophersen</i>)	5
2.2.4. Pojam poznatosti (<i>Otto Jespersen</i>)	5
2.2.5. Lokacijska teorija (<i>John Hawkins</i>)	7
2.2.6. Određenost i neodređenost u teoriji Andrew-a Chesterman-a	11
2.3. Povijest člana	12
2.4. Određeni član „the“ (engl. <i>the Definite Article</i>)	14
2.5. Neodređeni član „a/an“ (engl. „The Indefinite article“)	14
2.6. Članovi u gramatikama engleskog jezika	14
2.6.1. Određeni član u analiziranim gramatikama	15
2.6.2. Neodređeni član u analiziranim gramatikama	15
2.6.3. Izostavljanje člana u analiziranim gramatikama	16
3. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA O USVOJENOSTI ENGLESKIH ČLANOVA KOD UČENIKA	18
4. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	24
4.1. Cilj istraživanja i hipoteze	24
4.2. Uzorak i instrument istraživanja	24
4.3. Rezultati istraživanja i rasprava	25
4.4. Zaključak istraživanja	31
5. ZAKLJUČAK	32

LITERATURA.....	34
POPIS TABLICA.....	36
PRILOZI	37

1. UVOD

Kategorija određenosti i neodređenosti područje je u jezikoslovlju koje nije dovoljno istraženo kroz povijest. Karakteriziramo ju kao dio jezičnih univerzalija, općom pojavom u ljudskom razmišljanju i u ljudskom jeziku. (Silić, 2000, Chomsky, 2000, Balenović, 2020). Šezdesetih godina 20. stoljeća lingvisti se intenzivnije počinju baviti područjem članova i kategorijom određenosti/neodređenosti u engleskom jeziku. U Korpusu za odabir gramatičkih primjera (Gačić, 2009) svaka deseta upotrijebljena riječ u tekstualnom korpusu je član, stoga članovi kao često upotrijebljene riječi u engleskom jeziku predstavljaju veliku poteškoću govornicima čiji materinski jezik ne posjeduje članove. U hrvatskom jeziku kategorija određenosti i neodređenosti ne izražava se članom, već jezičnim sredstvom koji se naziva determinator (Zergollern-Miletić, 2014). U radu se analizira uloga člana u gramatičkoj strukturi rečenica, te njihov utjecaj na komunikaciju i primjenu u govoru.

Diplomski rad sastoji se od pet poglavlja. U uvodnome dijelu naglasak je na definiranju kategorije određenosti i neodređenosti i opisivanju pristupa koji su omogućili rasvjetljavanje ove kategorije. Prikazat ćemo stavove lingvista i njihove teorije koje su značajno pridonijele razvoju člana: Bertrand Russell, Paul Christophersen, John A. Hawkins, Andrew Chesterman, i Otto Jespersen. Treće poglavlje analizira povijest člana, ulogu i primjenu određenog i neodređenog člana u engleskom jeziku. U četvrtom poglavlju prikazano je istraživanje koje je provedeno među učenicima srednjoškolskog obrazovanja u sklopu nastave engleskog jezika. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 53 učenika: učenici gimnazijskog programa i učenici strukovnog programa, smjer tehničar cestovnog prometa. Cilj istraživanja je utvrditi pogreške koje učenici rade pri uporabi određenog i neodređenog člana, ali i utvrditi jesu li učenici završnih razreda uspješniji u ovladavanju članom. U zaključku iznosimo osvrt na cjelokupno istraživanje.

2. KATEGORIJA ODREĐENOSTI I NEODREĐENOSTI U ENGLESKOM JEZIKU

2.1. Određenost i neodređenost u engleskom jeziku

Kategorija određenosti i neodređenosti u engleskom jeziku povezuje se s proučavanjem određenoga člana (engl. „*the*“), neodređenoga člana (engl. „*a*“). Ne postoji jedinstvena definicija kategorije određenosti i neodređenosti, već ju povežujemo s pojmom jezičnih univerzalija (Silić, 2000; Chomsky, 2000; Balenović, 2020).

Christopher Lyons (1999) definira član kao prototipnu oznaku određenosti i neodređenosti u jeziku koja se pojavljuje u mnogim jezicima, no u ukupnom zbroju svjetskih jezika pojavljuje se u manjini (C. Lyons, 1999 u Zergolern-Miletić, 2014).

Najveći broj djela koji govore o problemu određenosti i neodređenosti je s engleskog govornog područja te obuhvaća određeni i neodređeni član. Jiri Krámský (1972) u djelu „*The Article and the Concept of Definiteness in Language*“ donosi prikaz tipologije jezika podijeljenih na sedam glavnih skupina i nekoliko podskupina.

Jiri Krámský (1972) podijelio je jezike prema načinu na koji izražavaju kategoriju određenosti i neodređenosti. U prvu skupinu spadaju jezici poput engleskog, njemačkog i francuskog koji koriste nezavisne riječi za označavanje određenosti i neodređenosti. Druga skupina uključuje jezike kao što su danski, norveški, švedski i rumunjski u kojima se kategorije izražavaju kombinacijom nezavisnih riječi, enklitika ili proklitika. Treća skupina se sastoji od jezika, primjerice arapskog, u kojima dva ili više člana mogu biti u položaju enklitike ili proklitike. Četvrta skupina obuhvaća jezike poput modernog perzijskog u kojem imenice ili druge riječi same po sebi nose značenje određenosti ili neodređenosti. Peta skupina jezika koristi fleksiju za izražavanje određenosti i neodređenosti, a unutar ove skupine nalaze se podskupine: jezici u kojima su ove kategorije izražene kroz padežne oblike imenica (turski), jezici u kojima je kategorija izražena kroz padežne oblike pridjeva (srpskohrvatski), te jezici u kojima se koriste glagolski oblici za izražavanje određenosti i neodređenosti, npr. mađarski. Šesta skupina uključuje jezike koji se oslanjaju na naglasak ili intonaciju za označavanje ove

kategorije. Konačno, sedma skupina obuhvaća jezike bez člana, poput većine slavenskih jezika, osim bugarskog i nekih dijalekata ruskog jezika.

Engleski jezik, spada u prvu skupinu, gdje se određenost ili neodređenost izražava pomoću članova (neodređeni član „a“ za neodređenost, određeni član „the“ za određenost). Analizom teorija koje ćemo istražiti radu, pružit ćemo dublje uvide u problematiku određenosti i neodređenosti. Za objašnjenje problema određenosti/neodređenosti ključnu su sljedeći pojmovi: **jedinstvenost** (Bertrand Russell), **referiranje** (J. Lyons, B. Russell), **stupnjevitost određenosti/neodređenosti** (A. Chesterman, Christopher Lyons), **poznatost** (Paul Christophersen), **ekstenzivnost** (Andrew Chesterman), **generička uporaba člana** (Otto Jespersen, Paul Christophersen, John Hawkins, Andrew Chesterman i Christopher Lyons), **uključenost/isključenost** (John Hawkins). Svi autori ističu važnost konteksta, osim Russella i Christophersena.

2.2. pristupi kategoriji određenosti i neodređenosti

Mnoga istraživanja se bave temom određenosti i neodređenosti, ali se može pretpostaviti da veći dio povijesti istraživanja te kategorije zapravo predstavlja istraživanje o uporabi članova. U nastavku slijedi pojašnjenje pojmova prema određenim lingvistima koji su važni za bolje razumijevanje kategorije određenosti i neodređenosti.

2.2.1. Jedinstvenost (*Bertrand Russell*)

Russellovo djelo „*On Denoting*“ i danas izaziva zanimanje filozofa, logičara i jezikoslovaca. Gotovo svako istraživanje koje se bavi kategorijom određenosti i neodređenosti dio posvećuje Bertrandu Russellu. Na primjeru rečenice: „*The monarch of France has no hair.*“ primjenjujemo Russellove tvrdnje (Russell, 1905 u Zergollern-Miletić, 2014):

-postojanje (engl. „*existence*“): Francuski monarh postoji. (engl. „*There is a monarch of France.*“)

-jedinostvenost (engl. „*uniqueness*“): Postoji **samo jedan** monarh. (engl. „*There is only one monarch of France.*“)

-predikcija (engl. „*prediction*“): Ova osoba je ćelava. (engl. „*This individual has no hair.*“)

Mnoga razmatranja navele su neke znanstvenike da odbace Russellovu ideju o jedinstvenosti (engl. „*uniqueness*“), jedan od njih bio je i Heim (1982).

2.2.2. Pojam referencije (*John Lyons*)

Pojam referencije tradicionalno je povezan s određenošću i neodređenošću. J. Lyons u knjizi *Semantics* (1977.) objašnjava koncept referencije na način da nijedan izraz sam po sebi ne nosi referencu. Određeni i neodređeni pojam, mogu biti *atributivni* (npr. *The/a green chair.*) ili *predikativni* (*The/a chair is green.*). Govornik ima ulogu odlučivanja hoće li napraviti referencu ili ne (Lyons, 1977 u Zergollern-Miletić, 2014).

Atributivno značenje služi opisivanju svojstava ili karakteristika objekta. Koristi se za definiranje ili klasificiranje objekta. Opisuje nešto o bilo kojoj stvari ili osobi koja odgovara tom korištenom opisu, dok se **referencijalno značenje** odnosi na specifičan objekt u stvarnom svijetu. Autor pojmove **specificiranost** i **nespecificiranost** analizira kroz primjer:

Harry wants to marry a girl with blue eyes.

Izraz „*a girl with blue eyes*“ može se shvatiti na dva načina - kao **specificiran** (engl. „*specificity*“) i **nespecificiran** (engl. „*non-specificity*“). Ako se smatra specificiranim znači da Harry želi oženiti točno određenu djevojku s plavim očima. Implicira se referenca na konkretnu osobu, za koju pretpostavljamo da postoji. Kada govorimo o takvom specificiranom korištenju neodređenog člana, govornik referira na ono što mu je već prethodno poznato, ali se pretpostavlja da slušatelju nije poznato. Ako se smatra nespecificiranim, to bi značilo da Harry želi oženiti bilo koju djevojku koja ima plave oči. Izraz se može interpretirati kao upućivanje na određenu osobu ili općenito. Ako se promatra kao izraz s konkretnim neodređenim referentom, pretpostavlja se postojanje osobe koja zadovoljava opis. Ipak, ako nema pretpostavke ili naznake jedinstvenosti, a

neodređeni izraz ne identificira slušatelju referenta na isti način kao određeni izraz koji se koristi referencijalno. Ako se izraz „djevojka sa plavim očima“ shvati kao neopćenit, nema pretpostavke ili nagovještaja postojanja.

2.2.3. Pojam poznatosti (*Paul Christophersen*)

„*The Articles/A Study of Their Theory and Use in English*“ (1939) autora Paula Christophersena temelji se na Guillaumemovoj i Jespersenovoj gramatici. Preuzima stajalište od Guillaumea da su razvijeniji jezici oni koji imaju član jer omogućavaju jasnoću izražavanja i izbjegavanje nerazumijevanja. Christophersen (1939) ističe kako razvoj članova u pojedinim jezicima pomaže u razlučivanju apstraktnog od konkretnog sadržaja. Christophersen je imenice podijelio na: „*unit-words*“ (izdvojive riječi) i „*continue-words*“ (neizdvojive riječi). Određeni član označava poznatost (engl. „*familiarity*“), dok neodređeni član označava izdvojenost, jediničnost (engl. „*unity*“).

Pojam poznatosti (engl. „*familiarity*“) povezan je s prethodnim znanjem koje dijele slušatelj i govornik. Određeni član „*the*“ zahtjeva prethodno znanje, dok neodređeni član ne zahtjeva (Christophersen, 1939 u Zergollern-Miletić, 2014).

2.2.4. Pojam poznatosti (*Otto Jespersen*)

Gramatika Otta Jespersena „*Essential of English grammar*“ (1933) imala je značajan utjecaj na mnoge suvremene gramatike. Autor je objavio dvije gramatike: „*Essential of English grammar*“ (1933) i „*A modern english grammar*“ (1949) koju nije dovršio do kraja. Niels Haislund je napisao dio poglavlja o članovima, dovršio gramatiku i izdao je 1949. godine. Autor preuzima pojam poznatosti (engl. „*familiarity*“) od Paula Christophersena.

Pojam poznatosti (engl. „*familiarity*“) opisuje kao „stupnjeviti pojam“. Odnosi se na sposobnost govornika i slušatelja u prepoznavanju i identificiranju određene stvari ili osobe tijekom komunikacije. Poznatost ima važnu ulogu u pravilnoj uporabi članova,

jer određuje upotrebu određenog člana u specifičnim i poznatim situacijama. Vlastite imenice navodi kao primjer potpune poznatosti, dok se za primjer potpune nepoznatosti navode imenice koje označuju masu.

Potpunu poznatost objašnjava određenim članom „**the**“, koji naziva „određujućim članom“ (engl. „*defining article*“). Primarna uporaba određenog člana prema Jespersenu (1933 u Zergolern-Miletić, 2014) je određivanje osobe ili stvari koja je u određenom trenutku najprisutnija u mislima govornika, a najvjerojatnije i slušatelja, prisjeća govornika što je trenutno spomenuto. Kao primjere potpune poznatosti navodi imenice: „*the king*“, „*the Sun*“, „*the Moon*“.

Nepotpuno određivanje (Jespersen, 1933 u Zergollern-Miletić, 2014) događa se u slučajevima kada član nije „dostatan“ sam određivati imenicu. U tim slučajevima u određenju sudjeluju: imenica koju slijedi „*of phrase*“ (*The July of 2024*), pridjevi (*the white cat*), relativna rečenica (*The pencil you lent me*) i prijedložni izrazi (engl. „*prepositional phrase*“ ; *The view from the top floor*).

Primjeri imenica bez člana (Ibid.):

- imenice: *father, mother, baby* i ostala imena koja se koriste unutar obitelji (engl. „*in familiar intercourse*“) imaju funkciju vlastitog imena u određenim kontekstu

- imena obroka: „*Breakfast is at eight.*“

- imena institucija (ako se misli na funkciju, a ne na zgradu): „*go to church*“ (moliti se, ići u crkvu)

- vlastite imenice u jednini (geografska imena, imena ljudi i itd.)

- imena dana (subota, engl. *Saturday*), mjeseci (srpanj, engl. *July*) i blagdana

- imena jezika, npr. francuski (engl. *French*), osim u slučaju kada je nešto izvorno npr. „from **the** French original“

- fraze i idiomi: „lose the sight of“, „keep house“, „hand in hand“.

2.2.5. Lokacijska teorija (*John Hawkins*)

„*Definiteness and Indefiniteness/A study in reference and Grammaticality Prediction*“ (1978) autora Johna A. Hawkinsa, ističe se kao jedna od najutjecajnijih na području određenosti i neodređenosti. Hawkins (1978) u prvom poglavlju naglašava važnost Christophersonovog članka „*The Articles/A Study of Their Theory and Use in English*“ (1939) i Jespersenove gramatike iz 1933. godine, filozofe *Heinrichsa* (1954) i *Hodlera* (1954) koji su se bavili povijesnim razvojem značenja i funkcije člana u modernim germanskim jezicima (Hawkins, 1978).

Lokacijska teorija temeljena je na **teoriji poznatosti** (engl. „*familiarity theory*“) Paula Christophersena i na **teoriji govornih činova** (engl. „*speech-act theory*“) Johna Searla. Analizirani su određeni član „*the*“, i oblici za neodređeni član „*a*“ i „*some*“, dok je nulti član (engl. „*zero article*“ i „*null article*“) izostavljen. Teorija objašnjava kako određeni član zajedno s imenskom skupinom čini **zajednički skup** (engl. „*shared set*“) koji označava nešto poznato govorniku i slušatelju što im omogućava uspostavljanje jednog od četiri zajednička skupa (Hawkins, 1978 u Zergolern-Miletić, 2014).

Skup prethodnog diskurza (engl. „*the previous discourse set*“) nazivamo i anaforičkom uporabom određenog člana. Govornik usmjerava slušatelja na izoliranje nepotrebnih informacija koje je govornik prethodno diskutirao sa drugim sugovornicima. Govornik izabire objekt koji zadovoljava opisni predikat iz prethodnog razgovora i na temelju objekta dijeli informacije sa slušateljem. Pokazna zamjenica **this** ne može zamjeniti član **the**, osim u kolokacijama (idiomatskim izrazima) (Hawkins, 1978 u Zergolern-Miletić, 2014).

Primjer: „*Julian was discussing an interesting novel in his class. I went to discuss the novel with him afterwards.*“

Skup neposredne situacije (engl. „*the immediate situation set*“) sastoji se od dva podskupa: **vidljiva situacija** (engl. „*visible situation*“) i **nevidljiva situacija** (engl. „*non visible situation*“). (Ibid.)

Primjer: „*Pass me **the container** please.*“ (Dodaj mi posudu, molim te.)

Ako je zadovoljen uvjet vidljivosti, određeni član možemo zamjeniti pokaznom zamjenicom. Ako uvjet vidljivosti nije zadovoljen, član ne možemo zamjeniti pokaznom zamjenicom.

Skup šire situacije (engl. „*the larger situation set*“) zahtijeva opće i šire znanje o svijetu (engl. „*general knowledge*“).

Primjer: „*I'll see you at **the theatre** tonight!*“

U ovom primjeru imenica „*theatre*“ je određena iz razloga što u mjestu gdje su govornik i slušatelj postoji samo jedno kazalište ili je to kazalište u kojem se uvijek sastaju. Na primjer, kada se ljudi iz iste zemlje prvi put sretnu, dijelit će skup znanja o različitim informacijama koje postoje u toj zemlji i moći će razgovarati o njima bez prethodnog opisa. Komunikaciju održavaju na temelju zajedničkog znanja, stoga član „**the**“ koriste pri prvom spominjanju objekata koji su sugovornicima poznati, no u tom trenutku nisu vidljivi. Umjesto kazališta (***the theatre***), stanovnici naselja mogli bi koristiti naziv kazališta, na primjer („*The Globe Theatre*“). Određeni član u ovom slučaju nema uvjet vidljivosti, ali se može referirati na objekte. Kada bi ti objekti bili vidljivi, govorilo bi se o tom kazalištu („*that theatre*“). Na temelju općeg znanja, međusobna komunikacija može se odnositi na predmet koji je opće poznat (Mjesec, Sunce, zvijezde, planete). Slušatelj je upućen prepoznati stvar, osobu ili pojam u odgovarajućoj široj situaciji.

Skup asocijacije (engl. „*the association set*“) spada u vrstu anaforičke uporabe određenog člana (engl. „*Associative Anaphoric Uses*“). Hawkins (Ibid.) ovu uporabu smatra jednom od složenijih, ali i najučestalijih. Imenička fraza (NP), npr. vjenčanje, može uzrokovati cijeli niz asocijacija kod slušatelja, npr. mladenka, djeveruše, buket itd. Prvu imeničku frazu (NP- *noun phrase*) autor imenuje „**okidačem**“, jer pokreće asocijacije, a prve definicije s određenim članom koje ovise o tom okidaču naziva

„asocijatima“. Parametre koji definiraju skup mogućih „asocijata“ opisuje u sljedećem primjeru.

Primjer: „*The man drove past our house in a vehicle. **The exhaust fumes** were terrible.*“

Imenica vozilo asocijala nas je da ispušni plinovi mogu biti uzrokovani motornim prijevoznim sredstvom.

Uporaba određenog člana u imeničkim frazama s atributima (engl. „*Unfamiliar uses of the definite article in noun phrases with explanatory modifiers*“)

Sedma uporaba određenog člana (tj. peta značajna) odnosi se na imenicu koja se spominje prvi put u nepoznatom kontekstu. Radi se o slučajevima kada imenicu određuje modifikator (engl. *modifier*). Ono što je zajedničko svim podtipovima: nema situacijske upotrebe člana, nemaju povezanost s nekim „okidačem iz prethodnog diskursa“, a govornik i slušatelj ne dijele nikakvo znanje o referentu na osnovi prethodnog spominjanja. Navedeni primjeri kontraargument su Christophersenovoj teoriji poznatosti (Hawkins, 1978).

Relativna rečenica (engl. „*referent-establishing relative clause*“) služi za uspostavljanje komunikacije između govornika i slušatelja bez prethodnog spomena. Relativna rečenica olakšava slušatelju locirati referenta u skupu i identificirati skup.

Primjer: „*What's wrong with Mark? Oh, **the girl** he went out with last night was nasty to him.*“

Asocijativna rečenica (engl. „*associative clause*“), naziva prijedložnom skupinom (engl. „*of phrase*“), a ne rečenicom u ovom slučaju. (Ibid.)

Primjer: *They remember **the start** of the war vividly.*

Uporaba određenog člana ispred fraza „*of the war*“ i „*he went out with last night*“ se ne razlikuju u odnosu na prethodno opisana četiri slučaja. Jedina razlika je u tome što je relativna rečenica omogućila lociranje i identifikaciju u posljednja dva primjera.

Imenska skupina (ibid.):

Primjer: „*Tom is amazed by **the fact** that there is so much life on earth.*“

Imenski modifikator spada u četvrtu podjelu uporabe određenog člana u nepoznatom kontekstu. (Ibid.)

Primjer: „*I don't like **the colour** purple.*“

Apozicija u ovom primjeru nije izražena rečenicom, već imenicom.

Modifikatori koji ne objašnjavaju/neobjasnidbeni modifikatori (engl. „*unexplanatory modifiers*“) spadaju u zadnju podjelu modifikatora. Neobjasnidbeni modifikatori (engl. *same/only*) nameću imenskoj skupini značenje jedinstvenosti ili uključenosti.

Primjer: „*My sister and I share **the same secrets.***“

Navedeni primjer objašnjava „prikladnu uporabu određenog člana **the** pri prvom spominjanju (engl. „*appropriate first-mention use of **the.***“). Modifikator u ovom slučaju ne informira slušatelja koje tajne dijele njegova žena i on. Ukazuje samo na identitet između dva skupa tajni, njegove sestre i njega.

Primjer: „*My sister and I share some same secrets*“

Modifikator „*some*“ nema sposobnost obavijestiti slušatelja o kojim se tajnama govori u rečenici, ali slušatelj u ovom slučaju ne treba prethodno znanje za ovakvo prvo spominjanje. U slučaju „*an only child*“ (jedinac), modifikator „*only*“ gubi prvotno značenje jer nameće imenici značenje određenosti ili jedinstvenosti. Također, imenica koju označava može biti neodređena.

Iako je lokacijska teorija doživjela pozitivne kritike, bilo je i negativnih. Hawkinsa se kritiziralo jer je tek površno spomenuo vlastita imena, ne obraća pozornost na imenice uz koje ne dolazi član npr. brojive imenice u množini, nebrojive imenice u jednini, brojive imenice u izrazima: *have lunch, by train, ili go to school*. Nije se bavio

ni apstraktnim imenicama, no Hawkinsova zasluga je ta što je na temelju postojećih teorija formirao vlastitu. Ni jedna teorija u potpunosti ne može objasniti fenomen određenosti i neodređenosti u engleskom jeziku, kao ni Hawkinsova. Pošto se bavio referencijalnom uporabom članova, nije se fokusirao na nereferencijalnu uporabu i generičku uporabu. Ono što predstavlja najveći problem govornicima hrvatskog jezika je nulti član, koji u lokacijskoj teoriji nije dovoljno definiran (Zergolern-Miletić, 2014).

2.2.6. Određenost i neodređenost u teoriji Andrew-a Chesterman-a

Andrew Chesterman (1991) u knjizi „*On Definiteness/A study with special reference to English and Finnish*“, na temelju postojećih teorija o određenosti i neodređenosti, formira svoju teoriju koju temelji na tri ključna pojma: **moгуćnost lociranja, pojam poznatosti i uključenost** (odnosi se na količinu, engl. „*quantity*“) koji preuzima od Hawkinsa, a ekstenzivnost od Guillaumea (apstraktnost i općenitost). U sažetku ističe kako postoji previše iznimki u postojećoj uporabi određenog člana, posebno u slučajevima kada ispred brojive imenice ne stoji određeni član, i kada neodređeni član stoji ispred brojive imenice.

Vlastita imena smješta izvan sustava članova. Što se tiče generičke uporabe, ni sam autor nam ne daje jedinstvenu definiciju. **Imenice bez člana** dijeli u dvije skupine. Prva skupina sastoji se od imenica koje određuju masu (engl. „*mass nouns*“) i nebrojivih imenica u množini. Drugu skupinu čine brojive imenice u jedini (engl. „*countable nouns*“) i vlastita imena.

Članove dijeli u pet kategorija, od najneodređenijeg do najodređenijeg: „*zero*“ (nula), „*some*“ (neka, neki), „*a*“, „*the*“, „*null*“ (ništa). Član „*some*“ (neki, nešto) stoji uz brojive i nebrojive imenice. Svi članovi skupa u ovom slučaju nisu uključeni (Chesterman, 1991 u Zergolern-Miletić, 2014).

Primjer: „*These are some of my dogs.*“ (To su neki od mojih pasa.)

Neodređeni član a stoji uz brojivu imenicu u jedini koja pripada jednom članu skupa (Chesterman, 1991 u Zergolern-Miletić, 2014).

Primjer: „*I have a car.*“ (Imam automobil.)

Određeni član the koristi se kada su svi članovi u skupu uključeni. Stoji uz brojive i nebrojive imenice. (Ibid.)

Primjer: „**The audience came in.**“ (u ovom slučaju mislimo na svu publiku u prostoriji)

2.3. Povijest člana

Kroz razvoj jezikoslovlja, uočena je povezanost imenice i člana, ali i zamjenice i člana. Pojam vrste riječi u znanost prvi je uveo Aristotel. Ustanovljeno je kako su postojale dvije vrste riječi, a to su glagoli i imenice. Kasnije su Stoici razlikovali četiri vrste riječi (u kasnijem razdoblju pet), a podjelu su razlikovali po obliku i značenju. Vrste riječi bile su: *imenica, glagol, syndesmos i arthron*. *Arthron* je pripadao vrsti riječi koja obuhvaća članove i odnosne zamjenice, a definirana je kao dio rečenice koji ima padežne nastavke koji određuje rod i broj imenice. U početku je *Arthron* obuhvaćao i osobne zamjenice. Klasični latinski tada nije imao članove, dok se postupno nisu razvili u govornom latinskom i u dijalektima. Dijalekti su se kasnije razvili u romanske jezike, što je dovelo do razvoja članova unutar sustava tih jezika. Autor prve grčke gramatike bio je Dionizije Tračanin (2. stoljeće prije Krista) koji je vrste riječi podijelio u osam gramatičkih skupina: *imenice, glagole, participe, članove, zamjenice, prijedloge, priloge i veznike*. Uz manje izmjene, ta je podjela prisutna i danas. Razliku između određenog i neodređenog člana uvode gramatičari *Port Royala* u 17. stoljeću. Vrsta riječi koja se do tada nazivala samo članom, postaje određenim članom. U jednoj od najutjecajnijih gramatika engleskog jezika 18. stoljeća, *English Grammar* (1794) Britanski autor L. Murray definirao je novu podjelu riječi na: članove, imenice, zamjenice i pridjeve, glagole, priloge, veznike, i uzvike. U 19. stoljeću član se u engleskom jeziku počeo smatrati zasebnom vrstom riječi koja se svrstava u pridjeve (Zergollern-Miletić, 2014).

Riječi u engleskom jeziku dijele se prema različitim kriterijima. Tradicionalno, dijele se prema **vrsti riječi** (engl. „*parts of speech*“) na: imenice (engl. „*nouns*“), zamjenice (engl. „*pronouns*“), glagole (engl. „*verb*“), pridjeve (engl. „*adjectives*“), priloge (engl. „*adverbs*“), prijedloge (engl. „*prepositions*“), veznike (engl. „*conjunctions*“) i članove (engl. „*articles*“) (Gačić, 2009).

Prema **kategoriji otvorenosti** (engl. „*word categories*“) riječi se dijele na: riječi „*zatvorenog sustava*“ (funkcijske riječi) ili riječi „*otvorenog sustava*“ (punoznačne riječi), a prema obliku na jednostavne (engl. „*simple*“) i složene (engl. „*multi words*“). Članovi pripadaju zatvorenom skupu funkcijskih riječi u kojem se ne stvaraju nove riječi. Broj im je ograničen, kratke su i česte u tekstu, nepromjenjive su i nemaju funkciju glavne riječi u sintaktičkoj skupini. Značenje im je gramatičko, stoga su u govoru slabije naglašene. U novijim gramatikama, član je smješten u skupinu determinatora. Determinatori (određujuće riječi) čine skupinu funkcijskih riječi u engleskom jeziku uz zamjenice, veznike, usklrike i neke pomoćne glagole (Gačić, 2009).

Determinatori čine skupinu: članova (engl. „*articles*“), posvojnih determinatora (engl. „*possessive determiners*“), pokaznih determinatora (engl. „*demonstratives*“), kvantifikatora (engl. „*quantifiers*“), brojeva (engl. „*numerals*“) i poludeterminatora (engl. „*semi-determiners*“). Položaj determinatora ovisi o glavnoj imenici (engl. „*head noun*“) na koju se odnosi. Ovisno o položaju dijele se na: *predeterminatore* (engl. „*predeterminers*“), *središnje determinatore* (engl. „*central determiners*“) u koje ubrajamo i članove, i na *postdeterminatore* (engl. „*postdeterminers*“) koji stoje ispred glavne imenice (engl. „*head noun*“).

„Determinatori specificiraju na što se imenica odnosi. Oni se upotrebljavaju zajedno s imenicom i u prvom redu izražavaju niz značenjskih kontrasta kao što su određenost (tj. je li informacija nova ili od ranije poznata/određena ili nije), obuhvaćenost, količinu i broj.“ (Gačić, 2015:34).

2.4. Određeni član „the“ (engl. *the Definite Article*)

Porijeklo određenog člana dolazi od pokaznog pridjeva (engl. „*this*“) stoga se u njegovoj upotrebi i značenju to i dalje osjeća. Kada se upotrebljava s imenicom, upućuje na ranije spomenut razgovor ili tekst, odnosno ono što će tek biti spomenuto. Iz tog proizlazi važnost konteksta odvijanja radnje, a to se posebno odnosi na zajedničke spoznaje ili opće znanje primatelja i pošiljatelja poruke (Gačić, 2009).

Upotrebljavamo isti oblik za jedninu i množinu, a izgovaramo ga na dva načina. U izgovoru, ispred riječi koja započinje na suglasnik član izgovaramo [ðe], a kada ispred riječi koja u izgovoru započinje na samoglasnik, član izgovaramo [ði] (Babić, 1997). Određeni član izražava *jedinstvenost*, skup se sastoji samo od jednog elementa (engl. *the president, the king*), no izostanak člana *null* još izrazitije izražava jedinstvenost, s obzirom da se pojavljuje ispred vlastitih imena i imenica u jednini. Određeni je član zadržao nešto od svoje deiktičke, pokazivačke funkcije, koja za sobom povlači određenost (*the /that thing there*) (Zergolern-Miletić, 2014).

2.5. Neodređeni član „a/an“ (engl. „*The Indefinite article*“)

Porijeklo mu potječe od engleskog broja jedan (engl. „*one*“) koji skraćivanjem dolazi u oblike „*a*“ i „*an*“. Na hrvatski jezik se ne prevodi izravno, osim kada se želi naglasiti „neki“, „jedan“ ili „bilo koji“. Oblik „*a*“ upotrebljava se ispred riječi koje počinju suglasnikom ili samoglasnikom koji se izgovara kao suglasnik: „*a boy*“ (dječak), „*a girl*“ (djevojčica). Oblik „*an*“ upotrebljava se ispred riječi koje počinju samoglasnikom ili suglasnikom koji se ne izgovara, npr. „*an animal*“ (životinja), „*an evening*“ (večer) (Gačić, 2009).

2.6. Članovi u gramatikama engleskog jezika

U ovom poglavlju analizirati će se članovi u gramatikama engleskog jezika. Analizirane su sljedeće gramatike: „Gramatika engleskog jezika struke“ (Gačić, 2009), „Engleska

gramatika za svakoga“ (Grgić-Brihta, 1989) i „Pregled gramatike engleskog jezika s vježbama i rješenjima (Babić, 1997).

2.6.1. Određeni član u analiziranim gramatikama

Grgić-Brihta (1989), Gačić (2009) i Babić (1997) nude sljedeću klasifikaciju uporabe određenog člana:

- 1) ispred imenica od kojih postoji samo jedna vrsta („**The sun**“, **The first man** reached **the Moon** in 1969“, „Look! **The sun** is rising.“)
- 2) ispred imenice koja je određena jer se spominje drugi put („There is a man standing at the door. **The man** is old and weak.“, „He bought **a car** and a motor cycle. **The car** was for him, and the motor cycle was for his son.“, „There is **a long beach** near our hotel. **The beach** is covered in sand.“)
- 3) ispred pridjeva u superlativu i rednih brojeva („London is **the biggest** city in Europe.“, „**The first** to arrive was his friend Peter“)
- 4) ispred prezimena u množini da se označe svi članovi („**The Thompsons** have a house in the country.“, „The Attwells are in Washington now.“, **The Dobsons**..“)
- 5) ispred imena rijeka, mora oceana, planinskih lanaca i država u množini („**the Pacific Ocean**“, **the Atlantic Ocean**, „**the Alps**“).

Za razliku od Grgić-Brihta (1989) i Gačić (2009), Babić (1997) dodaju još neke primjere uporabe određenog člana:

- 1) ispred naroda u množini (engl. „the Croats“)
- 2) ispred dijelova dana (engl. „in the morning“).

2.6.2. Neodređeni član u analiziranim gramatikama

Babić (1997), Grgić-Brihta (1989), Gačić (2009) nude sljedeću klasifikaciju uporabe neodređenog člana:

- 1) ispred imenice u jednini koja se prvi put spominje ili u općem smislu („I can see **a bus**“, „He saw **a car**“, „He is **a student**“)
- 2) ispred imenice koja čini dio predikata (izriču narodnost, zanimanje ili karakteristike subjekta („ He was **a sailor**“, She is **an intelligent woman**.“, „He is **a journalist**“)
- 3) ispred brojnih izraza (npr. „a dozen“, „half a dozen“)
- 4) iza riječi koje izriču vrijeme i cijenu („once a month“, „an hour“, „a week)
- 5) u uskličnim izrazima koji počinju sa „what“ (kakav) „such“ (takav), „quite“ (prilično).

Grgić-Brihta (1989) dodaje primjer uporabe neodređenog člana ispred imenice u jednini koji predstavlja vrstu („**A rose** has a pleasant smell.“), a Babić (1997) dodaje uporabu neodređenog člana ispred imenice u značenju „bilo koji“ („**Take a book and read**.“).

2.6.3. Izostavljanje člana u analiziranim gramatikama

Gramatika Grgić-Brihta (1989) najpreglednije je obradila izostavljanje određenog člana i neodređenog člana, nudeći jasne primjere i prikaz pravila koji olakšavaju razumijevanje i primjenu.

Grgić-Brihta (1989) nudi sljedeću klasifikaciju izostavljanja određenog člana:

- 1) ispred imena osoba, gradova, ulica, pojedinačnih brda i vrhunaca te imena zemalja u jednini („He went to **France** and settled in **Paris**.“)
- 2) ispred apstraktnih i gradivnih imenica kada govorimo o njima općenito („**Cotton** is not warm as **wool**.“)
- 3) ispred imenica koje označuju obroke („We always have a cup of coffee after **lunch**.“)
- 4) ispred imenica kada se misli na njihovu svrhu („He was found guilty and sent to **prison**.“)
- 5) i u ustaljenim izrazima poput („They walked **hand in hand**.“).

Babić (1997) i Gačić (2009) navode drugačiju klasifikaciju izostavljanja određenog člana na način da, na primjer, Babić (1997) navodi izostavljanje članova općenito:

- 1) ispred apstraktnih imenica („I like music.“)
- 2) ispred gradivnih imenica u općem smislu („*We have coffee for breakfast every day.*“)
- 3) ispred godišnjih doba, mjeseci i dana („in summer“, „in July“, „on Sunday“)
- 4) te u nekim frazama („by car“, „on foot“).

Gačić (2009) navodi jedan primjer izostavljanja člana ispred institucija ili funkcija („be in bed“, „go to school.“).

Grgić-Brihta (1989) navodi sljedeće primjere izostavljanja neodređenog člana:

- 1) ispred imenica u množini („*Tickets in the circle are expensive.*“)
- 2) ispred nebrojivih imenica („water“, „air“, „salt“)
- 3) uz apstraktne imenice („love“, „music“)
- 4) ispred nebrojivih imenica koje označuju neku materiju („*Milk is healthy and good.*“)
- 5) ispred nebrojivih imenica koje označuju nešto apstraktno („*Courage and honesty often go together.*“)
- 6) ako se nebrojive imenice upotrebljavaju u određenom smislu, ispred njih stoji **određeni** član („*The beauty of the Dalmatian coast is famous.*“).

3. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA O USVOJENOSTI ENGLLESKIH ČLANOVA KOD UČENIKA

Utjecaj materinskog jezika (L1) odražava se na upotrebu članova u engleskom jeziku (L2). Izvorni govornici nesvjesno ranije usvajaju članove, dok se učenici engleskog kao stranog jezika (engl. *EFL learners*) suočavaju s brojnim poteškoćama u tom procesu.

Hrvatski učenici engleskog kao stranog jezika imaju poteškoće sa usvajanjem složenijih gramatičkih struktura, npr. članova koji nisu prisutni u njihovom materinskom jeziku (L1), što otežava usvajanje i razumijevanje kategorije određenosti/neodređenosti. Prema Zergollern-Miletić (2014) kategorija određenosti/neodređenosti u hrvatskom jeziku određena je determinatorima, kvantifikatorima i pridjevima koji imaju funkciju člana. Brojna su istraživanja (Sun 2016, Ionin, Zubizarrete, Philippov, 2009, Trenkić 2000) o uporabi engleskih članova kod učenika čiji materinski jezik (kineski, srpski, ruski) ne izražava određenost/neodređenost članom.

Sun (2016) je definirao razlike i poteškoće kod usvajanja određenog, neodređenog i nultog člana među učenicima engleskog kao stranog jezika. Istraživanje je uključivao 18 studenata, podijeljenih u tri razine znanja (napredni, srednji i početni). Viša razina znanja kod učenika odražava međusobnu povezanost s ispravnom uporabom članova, te znatno veću točnost u uporabi. Nulti član predstavljao je poteškoće učenicima, a posebno onim učenicima čiji materinski jezik ne posjeduje članove. Neodređeni član „a/an“ bio je najlakši za usvajanje kod učenika, dok je određeni član opisan kao „srednje težak“ za učenike čiji materinski ne posjeduje članove. Rezultati su pokazali viši postotak točnosti kod učenika čiji materinski jezik posjeduje sustav članova.

Trenkić (2000) provela je istraživanje razine usvojenosti članova s apstraktnim imenicama kod učenika engleskog jezika iz Srbije. Početna pretpostavka je bila da će učenici teže identificirati apstraktne pojmove pojedinačno i da će imati poteškoća u uporabi neodređenog člana. Srpski jezik nema sustav članova, kao ni hrvatski, stoga se

određenost izriče pokaznim, posvojnim i neodređenim zamjenicama, brojevima i itd. Istraživanje uključivalo zadatak s kartom, zadatak prevođenja i test dopune. Uočene su značajne razlike između izvornih govornika engleskog jezika i učenika srpskog jezika u izgovoru i uporabi članova. Rezultati su prikazali izostavljanje i pogrešnu uporabu članova u situacijama koje zahtijevaju poznavanje pojmova određenosti i neodređenosti. Kod učenika srpskog jezika uočena je pretjerana uporaba i izostavljanje člana ispred apstraktnih i vlastitih imenica. Rezultati su pokazali točniju uporabu neodređenog člana u apstraktnim pojmovima, što je suprotno početnoj pretpostavci. Učenici su na početnim razinama znanja, neodređeni član povezivali s pojedinačnim prepoznavanjem, a ne s neodređenošću. Usvojili su upotrebu članova prema gramatičkim pravilima, no i dalje je veliki utjecaj materinskog jezika, u ovom slučaju srpskog, u kojem su apstraktne imenice povezane s riječima koje opisuju ili karakteriziraju.

Članovi nemaju samo funkciju određenosti i neodređenosti, već i specificiranja određenih (određeni član) i općih predmeta (neodređeni član). Kada učenici engleskog jezika (L2) povezuju članove sa specifičnošću i određenosti, često uzrokuju pretjeranu i pogrešnu upotrebu članova u engleskom jeziku.

Ionin, Ko i Wexler (2004) istraživali su usvajanje članova u engleskom jeziku kod govornika čiji materinski jezik ne posjeduje članove, poput ruskog i korejskog. U istraživanju je iznesena „fluktuacijska hipoteza“ (engl. „*the Fluctuation Hypothesis*“), koja je sugerirala da govornici stranog jezika (L2) osciliraju između korištenja članova na temelju određenosti (engl. „*definiteness*“) i specificiranosti (engl. „*specificity*“), zbog pristupa univerzalnoj gramatici (engl. „*UG approach*“). Rezultati su pokazali da učenici često pogrešno koriste određeni član „the“ u situacijama kada je ispravno koristiti neodređeni član „a“ (npr. kod specifičnih neodređenih imenica), i obratno. Ruski i korejski govornici često su koristili određeni umjesto neodređenog člana „a“ kada su se referirali na specifične, ali i neodređene pojmove. S druge strane, učenici su također radili pogreške u kontekstima u kojima bi određeni član bio ispravan, a kontekst nije zahtijevao specifičnost.

Ionin (2006) analizirala je usvojenost određenih i neodređenih članova kod izvornih govornika ruskog i korejskog jezika. Zadaci su bili ograničenog izbora kako

bi se ispitala uporaba članova u različitim kontekstima koji uključuju određenost i specificiranost. Rezultati su pokazali pretjeranu uporabu određenog člana u specifičnim neodređenim kontekstima, kao i uporabu neodređenog člana u nespecifičnim određenim kontekstima. Govornici ruskog i korejskog jezika pretjerano su upotrebljavali određeni član u primjerima specificiranosti. Istraživanje je također pokazalo da su govornici ruskog jezika bolji u uporabi članova u odnosu na govornike korejskog, iako su obje grupe imale slične obrasce pogrešaka. Utjecaj specificiranosti i određenosti značajan je za uporabu i usvajanje članova kod obje grupe učenika.

Ionin, Zubizarrete, Philippov (2009) istraživali su proces usvajanja i uporabe engleskih članova kod djece i odraslih, čiji materinski jezik (L1) ne posjeduje sustav članova (u istraživanju je naglasak na ruskom jeziku). Rezultat su dokazali da obje grupe učenika (djeca i odrasli učenici), iskazuju osjetljivost na određenost i specifičnost u vlastitoj uporabi engleskih članova. Odrasli učenici engleskog jezika (L2) ipak variraju između uporabe engleskih članova na temelju određenosti (kada je imenica poznata slušatelju) i specificiranosti (kada je imenica poznata govorniku). Djeca i odrasli učenici engleskog jezika (L2), bez obzira na dob imaju pristup urođenim gramatičkim pravilima univerzalne gramatike (UG) koji su važni za pravilnu upotrebu članova. Postoje razlike u strategijama učenja djece i odraslih; odrasli učenici koristili su strategije učenja prema uputama i pravilima, dok su djeca nesvjesno usvajala jezične obrasce kroz korištenje i izloženost jeziku.

Ionin, Ko, i Wexler (2009) proučavali su usvajanje engleskih članova kod učenika engleskog kao stranog jezika. Istraživanje se provodilo s učenicima čiji je materinski jezik korejski. Rezultati istraživanja ukazuju na to da su učenici često povezivali uporabu određenog člana „the“ s pojmovima specifičnosti i partitivnosti, što je rezultiralo prekomjernom upotrebom određenog člana u specifičnim neodređenim kontekstima i partitivnim neodređenim kontekstima. Pogreške učenika nisu bile slučajne, već su bile vođene univerzalnim gramatičkim pravilima. Istraživanje je također utvrdilo da je usvajanje drugog jezika vođeno univerzalnom gramatikom. Kod korejskih učenika uočeni su slični obrasci pogrešaka, kao i kod učenika čiji je materinski jezik engleski. Učenici su pogrešno upotrebljavali određeni član u situacijama gdje se trebao koristiti neodređeni član („a“ ili „an“), posebno kada se

označavao dio većeg, poznatog skupa. Međutim, kod učenika je uočeno manje pogrešaka u situacijama kada pojam nije bio dio većeg skupa.

Rezultati su pokazali da su greške u uporabi članova kod učenika, uzrokovane univerzalnim semantičkim značajkama, a ne prijenosom iz materinskog jezika ili poučavanjem, što sugerira da su semantičke značajke kao npr. određenost, specificiranost i partitivnost neovisne u procesu usvajanja drugog jezika. Istraživanje je dodatno potvrdilo hipotezu da učenici drugog jezika (L2) imaju pristup univerzalnim gramatičkim pravilima koja nisu nužno prisutna u njihovom materinskom jeziku, ali su dostupna učenicima kroz Univerzalnu gramatiku (UG). Prema Chomskom (2000) učenici/ljudi imaju urođenu jezičnu sposobnost (engl. *innate language ability*), koja im omogućava razumijevanje gramatičkih struktura koje su prisutne kod svih jezika (imenice, glagoli pridjevi) i koja im pomaže usvajanje novih gramatičkih struktura (na primjer, članova). Prikazom rezultata dosadašnjih istraživanja nastojali smo dati uvid u bolje razumijevanje složenosti usvajanja engleskih članova i važnosti univerzalne gramatike u tom procesu. Zaključno, rezultati ovih istraživanja naglašavaju važnost razumijevanja univerzalnih gramatičkih principa u usvajanju drugog jezika.

Član u engleskom jeziku zadaje poteškoće učenicima čiji materinski jezik ne posjeduje članove ili se kategorija određenosti/neodređenosti izražava drugim jezičnim sredstvom. U nastavku će se prikazati istraživanja (Balenović i Medved Krajnović (2012); Balenović (2014); Zergolern-Miletić (2014) koja su provedena kod hrvatskih učenika engleskog kao stranog jezika.

Balenović i Medved Krajnović (2012) istraživale su proces usvajanja članova u engleskom jeziku kod hrvatskih učenika. Istraživanje je uključivalo 12 učenika osnovnih škola u Hrvatskoj, čiji je materinski jezik hrvatski, a njihova prosječna dob bila je između 11 i 13 godina. Razvoj učeničkog međujezika promatran je tijekom tri godine, odnosno tijekom njihove druge, treće i četvrte godine učenja engleskog kao stranog jezika. Istraživanje je provedeno longitudinalno kao dio većeg istraživačkog projekta, a temeljilo se na usmenoj produkciji učenika pri opisivanju zadane slike. Istraživanjem su se nastojale objasniti karakteristike poput pravilne uporabe određenog i neodređenog člana, varijabilnosti međujezika te utjecaj leksičko-gramatičkog konteksta na proces usvajanja. Cilj istraživanja bio je analizirati usvajanje sustava

engleskih članova kroz duži vremenski period. Učenici su izabirali jednu od slika koje prikazuju svakodnevne životne scene, opisivali su je i povezivali s vlastitim iskustvima. Učenicima su se postavljala dodatna pitanja uz zadatke kako bi se dobili opsežniji podaci za analizu.

Na temelju rezultata tijekom trogodišnje izloženosti engleskom jeziku, ukupna jezična kompetencija učenika sustavno je rasla. Učestalost uporabe i točnosti članova kod učenika, rezultirala je ukupnim povećanjem upotrebe neodređenog člana. Međutim, rezultati su prikazali povećanje izostavljanja određenog i neodređenog člana, kao i povećanje pravilne uporabe određenog člana. Neodređeni član bio je korišten u većoj točnosti u odnosu na određeni, što je suprotno nekim istraživanjima koja tvrde da se određeni član usvaja prije neodređenog. Autorice navode da razlog može biti ranija izloženost neodređenom članu u procesu ranog učenja engleskog jezika u odnosu na određeni član, kao i često ponavljanje nekih izraza koji sadrže neodređeni član, npr. („This is a...“, „Show me a...“, „X has a...“) te vježbama ponavljanja koje su imale značajnu ulogu u lakšem usvajanju neodređenog člana.

Kvalitativna analiza pokazala je da su učenici ovladali uporabom članova u poznatim kontekstima (npr. s poznatim imenicama, i u uobičajnim frazama), ali su često izostavljali neodređeni član ispred imenica koje se spominju prvi put. Kod učenika je uočena pogrešna uporaba neodređenog člana u situacijama kada se koristi određeni član. No, uočena je i ispravna uporaba neodređenog člana ispred poznatih imenica, kao i njegovo izostavljanje ispred nepoznatih imenica, što sugerira međuovisnost leksika i gramatike (Balenić, Medved Krajnović, 2012) posebno u ranim fazama učenja engleskog jezika, što je potvrđeno kod Ionin (2008). Također, učenici su često izostavljali oblik neodređenog člana „an“, vjerojatno zbog malog broja poznatih imenica koje započinju samoglasnikom, što dodatno upućuje na mogući utjecaj leksičko-gramatičkog konteksta na proces usvajanja članova. Zabilježeni su slučajevi uporabe broja jedan (engl. „one“) umjesto neodređenog člana, zbog utjecaja materinskog jezika koji nema članove. Uočeno je i izostavljanje određenog člana u situacijama kada se pojam smješta u definirani prostor, kao npr. („I have breakfast in * kitchen“). Nadalje, primijećeno je izostavljanje članova u izrazima gdje se pridjev kombinira s imenicama (npr. „*small picture“). Zatim, učenici su izostavljali neodređeni član na početku rečenice, ali su pravilno upotrijebili određeni članu istoj

rečenici, kao npr. („*pencil is on the box,“). Ovi rezultati prikazuju da se učenici u početnim fazama učenja stranoga jezika ne mogu istovremeno koncentrirati na više jezičnih problema unutar jedne rečenice. Također, rezultati učenika ukazali su na razne probleme u ovladavanju engleskim članom. Nekonzistentnost u uporabi oba tipa člana pristupa je kod učenika, što ukazuje da je usvajanje članova dug proces učenja.

Balenović (2014) analizirala je proces usvajanja engleskih članova kod osnovnoškolskih učenika čiji je materinski jezik hrvatski, s posebnim naglaskom na čimbenike koji mogu imati utjecaj u usvajanju članova. Istraživanje je provedeno longitudinalno u sklopu velikog istraživačkog projekta koje je podržalo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 93 učenika engleskog jezika iz pet osnovnih škola koji su promatrani u vremenskom periodu od tri godine. Prema početnim hipotezama pretpostavljalo se da će učenici češće upotrebljavati neodređeni član u odnosu na određeni, te da će se pravilna uporaba člana postupno povećavati tijekom godina učenja. Kvantitativna analiza obuhvatila je broj morfema, omjer tip/token, prosječnu duljinu izgovora te broj pravilne upotrebe određenih i neodređenih članova. Učenici su napredovali u razvijanju jezičnih kompetencija koje su se sustavno povećavale kroz godine učenja. Usvojili su uporabu neodređenih članova ispred poznatih imenica, no imali su poteškoća s pretjeranom uporabom određenog člana, ali i s izostavljanjem neodređenog članova ispred nepoznatih imenica.

Zergolern-Miletić (2015) istraživala je usvajanje engleskih oznaka određenosti/neodređenosti kod hrvatskih osnovnoškolaca koji su počeli učiti engleski jezik u četvrtom razredu. U istraživanju je sudjelovalo 24 učenika iz četiri razreda, u dvije škole. Usmeno i pismeno izražavanje učenika pratilo se od petog do osmog razreda. Rezultati su pokazali postupno poboljšanje u upotrebi engleskih članova tijekom četiri godine. Na početku su učenici često izostavljali članove, ali su s vremenom postajali svjesni potrebe za korištenjem člana ispred imenica. Na kraju osmog razreda, učenici su pokazali značajan napredak, iako su još uvijek imali poteškoće s apstraktnim imenicama. Osim toga, istraživanje je otkrilo da su učenici bili uspješniji u uporabi članova u kontekstu konkretnih imenica i svakodnevnih predmeta, dok su imali više problema s pravilnom uporabom članova u složenijim rečenicama i apstraktnim konceptima. Učenici su ostvarili višu točnost u pismenom izražavanju u odnosu na

usmeno, što sugerira da pisanje pruža više vremena za promišljanje i primjenu gramatičkih pravila. Istraživanje je istaknulo važnost kontinuirane izloženosti učenika kroz različite aktivnosti koje potiču uporabu članova. Učenici su se tijekom godina postupno privikavali na gramatička pravila engleskog jezika, što je rezultiralo boljim razumijevanjem i pravilnom upotrebom članova. Zanimljivo je napomenuti da su učenici bolje usvojili uporabu neodređenih u usporedbi s određenim članovima, što može biti posljedica načina podučavanja i uporabe članova. Na temelju ovih rezultata, Zergolern-Miletić (2015) preporučila je nastavnicima da posvete dodatnu pažnju pri pravilnoj uporabi članova kod učenika, osobito u kontekstu apstraktnih imenica. Autorica sugerira korištenje različitih zadataka koji će pomoći učenicima pri usvajanju pravila kroz različite oblike jezičnog izražavanja. Također, sugerirala je da se više vremena posveti usmenom izražavanju kako bi se smanjila razlika između pisanog i usmenog izražavanja, te kako bi učenici stekli sigurnost u korištenju članova u spontanom govoru.

4. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

4.1. Cilj istraživanja i hipoteze

Cilj istraživanja bio je utvrditi koja je razina usvojenosti članova u engleskom jeziku kod učenika prvog i trećeg razreda gimnazijskog programa i strukovnog programa-smjer cestovnog prometa. Polazi se od sljedećih pretpostavki:

H1: *Učenici trećih razreda uspješniji su od učenika prvih razreda.*

H2 : *Učenici gimnazijskog programa uspješniji su od učenika strukovnog programa-smjer tehničar cestovnog prometa.*

H3: *Učenici su više ovladali određenim u odnosu na neodređeni član.*

4.2. Uzorak i instrument istraživanja

U istraživanju su sudjelovali učenici prvog i trećeg razreda Srednje škole Čazma. Učenici pohađaju smjerove opće gimnazije i strukovnog smjera - tehničar cestovnog prometa (TCP). U istraživanju je ukupno sudjelovalo 53 učenika: 14 učenika

prvog razreda opće gimnazije, 20 učenika prvog razreda strukovnog smjera (TCP), 8 učenika trećeg razreda opće gimnazije i 16 učenika trećeg razreda strukovnog smjera (TCP). Učenici su pristupili i ispunili anketu 1. i 7. veljače 2024. godine. Vrijeme trajanja anketnog upitnika/testiranja bilo je 15 minuta. Svi anketni upitnici su na vrijeme popunjeni i vraćeni. Test je primjeren učenicima B1 razine poznavanja stranog jezika prema ZEROJ-u (Zajednički europski referentni okvir za jezike) koja uključuje razumijevanje i rješavanje jednostavnih zadataka.

4.3. Rezultati istraživanja i rasprava

U nastavku ću prikazati, analizirati i interpretirati rezultati istraživanja o usvojenosti članova kod učenika prvog i trećeg razreda na temelju kvalitativne i kvantitativne analize. Pitanja u anketi bila su jasna i konkretna i odnosila su se na opću usvojenost članova i opće informacije o ispitanicima.

Anketni upitnik sadržavao je test o uporabi članova u engleskom jeziku. Testiranje je provedeno putem anketnog upitnika koji je poslužio kao instrument istraživanja u obliku Google obrasca. Primjeri rečenica korišteni u anketnom upitniku (testu) preuzeti su sa internetske stranice „English Current“ (<https://www.englishcurrent.com/exercises/study-articles-exercises-online/#Intermediate>, preuzeto 15.1.2024.). Ispitanici su samostalno odgovarali na pitanja na satu nastave engleskog jezika. Rezultate istraživanja prikazat ćemo putem tablica. U Tablici 1. slijedi prikaz točne/netočne uporabe/izostavljanja člana na ukupnom uzorku.

Tablica 1. Ovladanost članom kod učenika prvih i trećih razreda (ukupno)

ČLANOVI	1.razred	3.razred
Točna upotreba člana (ukupno)	72,76%	75,74%
Točna upotreba određenog člana „the“	68,51%	74,48%

Točna upotreba neodređenog člana „a/an“	75%	80,77%
Netočna upotreba člana (ukupno)	20,63%	20,51%
Netočna upotreba određenog člana „the“	22,40%	17,13%
Netočna upotreba neodređenog člana „a/an“	10,2%	14,83%
Izostavljanje određenog člana „the“	5,21%	8,04%
Izostavljanje neodređenog člana „a/an“	3,84%	4,25%
UKUPNO	100%	100%

Na temelju statističkih podataka prikazanih u tablici vidljivo je da su učenici prvih razreda uspješniji u upotrebi neodređenog člana (75%) u odnosu na određeni (68,51%). Učenici su imali postotak pogrešaka u netočnoj upotrebi neodređenog člana (10,2%) u odnosu na određeni član (22,40%). U prvom razredu, ukupna točna upotreba članova iznosi 72,76%, dok je netočna upotreba članova znatno manja, 20,63%. Izostavljanje određenog člana „the“ javlja se u 5,21% slučajeva, dok izostavljanje neodređenog člana „a/an“ iznosi 3,84%.

Učenici trećih razreda uspješniji u upotrebi neodređenog člana (80,77%) u odnosu na određeni član (74,48%), isto kao i kod učenika prvih razreda. Netočna upotreba određenog člana „the“ iznosi 17,13%, dok je netočna upotreba neodređenog člana „a/an“ znatno manja (14,83%). Izostavljanje određenog člana „the“ kod učenika trećih razred iznosi 8,04%, što je u odnosu na prvi razred porast od 3%. Također, izostavljanje neodređenog člana „a/an“ iznosi 4,25%, što je u usporedbi s prvim razredima, porast od 0.41%.

Iz kvaliativne analize uočava se da su učenici ovladali uporabom određenog člana ispred država u množini kao na primjer: „Moving to **the** United States of America was **the** most exciting thing I have ever done.“, Nadalje učenici su ovladali uporabom

neodređenog člana ispred opće imenice u jedini, kao npr: „*He works 8 hours a day, five days a week.*“.

Najčešće pogreške uočene su u situacijama kada učenici prvih razreda koriste određeni član umjesto neodređenog ispred opće imenice u jednini („*Today, I have a job interview at the* financial company.*“). Budući da kandidat za posao ne poznaje kompaniju, ona je za njega „neka“, odnosno nije određena. Zbog toga je u ovom primjeru trebalo upotrijebiti neodređeni član. Uočena je i pogrešna upotreba neodređenog člana ispred posvojne imenice u jednini, u primjeru: „*A*company's office is on Main Street.*“ Budući da ovdje nema jezičnog transfera, možemo pretpostaviti da učenici nisu ovladali pojmom određenosti/specificiranosti budući da se radi o točno određenoj kompaniji koja se nalazi na točno određenom mjestu (lokacijska teorija).

Najčešće pogreške koje su uočene kod učenika trećih razreda, kao i prvih, odnose se na nepravilnu upotrebu određenog člana u primjeru: „*Today, I have a job interview at the* financial company.*“ Kao i kod prvih razreda, učenici griješe u upotrebi određenog člana. U primjeru, spomenuti „kandidat“ za posao ne poznaje kompaniju, stoga je ona za njega „neodređena“, odnosno „neka“, zato su učenici trebali upotrijebiti neodređeni član. Učenici trećeg razreda imaju problem s pretjeranom uporabom određenog člana („*Mike is the* kind of guy that is very serious.*“). Učenici trećeg razreda uspješnije ovladavaju članovima u usporedbi s učenicima prvog razreda. Točna uporaba člana „the“ i „a/an“ se povećala dok se netočna upotreba člana „the“ značajno smanjila.

Tablica 2. Ovladanost članovima u odnosu na škole (prvi razredi)

ČLANOVI	1.razred Opće gimnazije	1.razred Strukovni program (TCP)
Točna upotreba člana (ukupno)	78,63%	64.4%
Točna upotreba određenog člana „the“	78,32%	60%
Točna upotreba neodređenog člana „a/an“	79,12%	71,43%

Netočna upotreba člana (ukupno)	12,82%	21,48%
Netočna upotreba određenog člana „the“	17,5%	26,06%
Netočna upotreba neodređenog člana „a/an“	5,49%	14,3%
Izostavljanje određenog člana „the“	5,59%	14,54%
Izostavljanje neodređenog člana „a/an“	6,6%	7,62%
UKUPNO	100%	100%

Iz Tablice 2. vidljivo je da su učenici prvog razreda opće gimnazije podjednako uspješniji u upotrebi određenog i neodređenog člana. Točna upotreba određenog člana iznosi 78,32%, što je razlika od 0,8%, u odnosu na neodređeni član (79,12%). Učenici više griješe u upotrebi određenog člana (17,5%), u odnosu na neodređeni član (5,59%). Izostavljanje određenog člana zabilježeno je u samo 5,59% slučajeva, dok izostavljanje neodređenog člana iznosi 6,6%.

Učenici prvog razreda strukovnog programa, smjer tehničar cestovnog prometa uspješniji su u uporabi neodređenog člana (71,43%) u odnosu na određeni član (60%). Ukupna točna uporaba određenog člana iznosi 64,4%. Ukupna netočna uporaba neodređenog člana iznosi 21,48%. je netočna upotreba određenog člana „the“ znatno viša te iznosi 26,06%. Netočna uporaba neodređenog člana „a/an“ nešto niža i iznosi 14,3%. Izostavljanje određenog člana „the“ iznosi 14,54%, dok je izostavljanje neodređenog člana "a/an" znatno manje te iznosi 7,62%.

Iz kvaliativne analize uočavamo da su učenici prvog razreda ovladali uporabom određenog člana ispred država u množini kao na primjer: *Moving to **the** United States of America was **the** most exciting thing I have ever done.*“ Nadalje, učenici su ovladali uporabom neodređenog člana ispred opće imenice u jedini, kao npr: *„He works 8 hours **a** day, five days **a** week.“*

Uočena je pogreška izostavljanja određenog člana ispred opće imenice u jednini, kod učenika prvog razreda opće gimnazije, na primjeru: „ \emptyset * *company has offices all over the world.*“ Pošto ne postoji jezični transfer, pretpostavljamo da učenici nisu ovladali pojmom određenosti/specifičnosti, budući da se radi o lokacijskoj teoriji.

Uočena je pogrešna uporaba neodređenog člana ispred brojivih imenica kod učenika prvog razreda strukovnog programa, smjer tehničar cestovnog prometa, na primjeru: „**A*** *company's office is on Main Street.*“ Pretpostavka je da učenici nisu ovladali pojmom određenosti/specifičnosti, budući da se radi o točno određenoj kompaniji koja se nalazi na točno određenom mjestu (lokacijska teorija). Učenici strukovnog smjera pretjerano upotrebljavaju određeni član ispred pridjeva u odnosu na neodređeni član: „*It may have been in August. He was wearing the* red sweater.*“ Pretpostavka je da učenici mogu pretjerano generalizirati pravila koja su naučili. Naučili su pravilo da se određeni član „the“ koristi s imenicama i pretpostavili da se to pravilo uvijek primjenjuje, čak i kada to nije potrebno. Učenici su izostavljali određeni član ispred brojivih imenica u množini: „*After dinner, I usually wash \emptyset * dishes. My wife hates doing it.*“ U ovom primjeru radi se o utjecaju materinskog jezika (L1) jer imenica u hrvatskom ne zahtjeva određeni član, već je sama po sebi određena, dok to nije slučaj u engleskom jeziku.

Tablica 3. Ovladanost članovima u odnosu na škole (treći razredi)

ČLANOVI	3. razred Opće gimnazije	3. razred Strukovnog smjera (TCP)
Točna upotreba člana (ukupno)	86,1%	72,8%
Točna upotreba određenog člana „the“	85,23%	53,03%
Točna upotreba neodređenog člana „a/an“	89,28%	84,92%
Netočna upotreba člana (ukupno)	11,11%	18,51%

Netočna upotreba određenog člana „the“	11,36%	10,83%
Netočna upotreba neodređenog člana „a/an“	8,92%	17,46%
Izostavljanje određenog člana „the“	4,54%	13,13%
Izostavljanje neodređenog člana „a/an“	1,78%	5,56%
UKUPNO	100%	100%

Prema statističkim podacima prikazanih u Tablici 3. vidljivo je da u učenici trećeg razreda opće gimnazije uspješniji u upotrebi neodređenog člana (89,28%) u odnosu na određeni član (85,23%). Ukupna točna upotreba člana iznosi 86,1%, dok je ukupna netočna upotreba člana znatno manja te iznosi 11,11%. Netočna upotreba određenog člana (11,36%) znatno je viša u odnosu na neodređeni član (8,92%). Izostavljanje određenog člana kod učenika trećeg razreda iznosi 4,54%, dok je izostavljanje neodređenog člana vrlo nisko, samo 1,78%.

Učenici trećeg razreda strukovnog programa, smjer tehničar cestovnog prometa, uspješniji su u upotrebi neodređenog člana (84,92%) u odnosu na određeni član (53,03%). Ukupna točna uporaba člana iznosi 72,8%, dok je netočna uporaba člana znatno manja (18,51%). Netočna uporaba neodređenog člana (17,46%) znatno je viša u odnosu na netočnu uporabu određenog člana (10,83%). Učenici manje izostavljaju neodređeni član (5,56%) u odnosu na određeni (13,13%).

Iz kvaliativne analize uočava se da su učenici trećeg razreda opće gimnazije ovladali uporabom određenog člana ispred država u množini kao na primjer: „*Moving to the United States of America was the most exciting thing I have ever done.*“, Nadalje, učenici trećih razreda su ovladali uporabom neodređenog člana ispred opće imenice u jedini, kao npr: „*He works 8 hours a day, five days a week.*“. Uočeno je izostavljanje određenog člana ispred brojive imenice kod učenika trećeg razreda opće gimnazije: „Ø*

*company has officies all over **the** world.*“ Pošto ne postoji jezični transfer, pretpostavljamo da učenici nisu ovladali pojmom određenosti/specifičnosti, budući da se radi o lokacijskoj teoriji.

Uočena je netočna upotreba neodređenog člana ispred općih imenica, kod učenika trećeg razreda strukovnog programa- smjer tehničar cestovnog prometa: „**A*** *company has officies all over **the** world*“. Pretpostavka je da učenici nisu ovladali pojmom određenosti/specifičnosti zbog nepostojanja jezičnog transfera.

Tablica 4. Ukupna ovladanost određenim/neodređenim članom

ČLANOVI	POSTOTAK (ukupno 100%)
Ukupna točna upotreba određenog člana	69,15%
Ukupna točna upotreba neodređenog člana	81,19%

Na temelju prikazanih podataka, vidljivo je da su učenici prvih i trećih razreda uspješniji u usvajanju neodređenog člana (81,19%) u odnosu na određeni član (69,15%). Pretpostavka je da su učenicima pravila neodređenog člana jednostavnija i razumljivija te da su bili više izloženi korištenju neodređenog člana u okviru formalnog i neformalnog učenja engleskog jezika. S druge strane, određeni članovi zahtijevaju prethodno znanje i prepoznavanje specificiranosti u kontekstu što učenicima može predstavljati problem pri ovladavanju određenim članom.

4.4. Zaključak istraživanja

Ovim istraživanjem nastojali smo utvrditi uspješnost usvajanja članova kod učenika gimnazijskog i strukovnog programa-smjer tehničar cestovnog prometa. Rezultati istraživanja pokazali su da učenicima najviše problema predstavlja izostavljanje

određenog člana ispred brojivih imenica. Učenici su imali poteškoća u pravilnoj upotrebi određenog člana „the“ te su uspješniji u ovladavanju neodređenim članom.

Na početku istraživanja postavljene su hipoteze da su učenici trećih razreda uspješniji od učenika prvih razreda, da su učenici gimnazijskog programa uspješniji od učenika strukovnog programa smjera tehničar cestovnog prometa te da su učenici više ovladali određenim u odnosu na neodređeni član. Istraživanje je potvrdilo prve dvije hipoteze. Učenici trećih razreda uspješniji su u usvajanju članova od učenika prvih razreda. Pretpostavljamo da je tome razlog jer su učenici stariji, duže su izloženi formalnom učenju engleskog jezika, stoga posjeduju više znanja i vještina u upotrebi članova od učenika prvih razreda. Učenici viših razreda postigli su znatno manji broj pogrešaka u odnosu na učenike prvih razreda.

Učenici gimnazijskog i strukovnog programa - smjer tehničar cestovnog prometa uspješniji su u usvajaju neodređenih članova u odnosu na određene članove. Hipotezom 3. utvrđeno je da su učenici više ovladavali neodređenim članom u odnosu na određeni. To je suprotno početnoj pretpostavci, ali je potvrđeno u nekim ranijim istraživanjima (Balenović (2014); Ionin, Ko, Wexler (2004) i Zergollern-Miletić (2015)).

5. ZAKLJUČAK

Članovi pripadaju zatvorenom skupu funkcijskih riječi kojima oblik ostaje nepromijenjen. Kratke su i česte u tekstu, nepromjenjivog su oblika i nemaju funkciju glavne riječi u sintaktičkoj skupini. Značenje im je gramatičko, stoga su u govoru slabije naglašene. U suvremenim gramatikama pripadaju skupini determinatora te ih prema položaju u rečenici smještamo u skupinu „centralnih determinatora“.

Određeni član u engleskom jeziku povezujemo s pojmom poznatosti. Zahtijeva prethodno znanje slušatelja i govornika, te usmjerava govornika na izoliranje nepotrebnih informacija. Neodređeni član ima svojstvo izdvojenosti i jediničnosti u rečenici. Ne zahtijeva prethodno znanje slušatelja i govornika. Uvjet vidljivost određuje uporabu člana u rečenici. Kada je objekt vidljiv, upotrebljavamo određeni član, a kad

uvjet vidljivosti nije zadovoljen, upotrebljavamo neodređeni član. U nekim slučajevima, član ne može sam određivati imenicu. U takvim slučajevima imenicu određuju prijedložni izrazi, „of“ fraze, relativne rečenice i pridjevi.

Prijenos iz materinskog jezika (L1) u drugi jezik (L2) može uzrokovati poteškoće kod učenika prilikom usvajanja engleskih članova. Članovi u engleskom jeziku pripadaju zatvorenom skupu riječi kojima oblik ostaje nepromijenjen. Na primjer, hrvatski učenici čiji materinski jezik ne posjeduje članove često izostavljaju neodređene članove ili koriste broj „jedan“ umjesto neodređenog člana. U hrvatskom jeziku članove izražavamo drugim jezičnim sredstvima npr. pridjevima, brojevima i zamjenicama.

Istraživanje koje je provedeno na uzorku od 53 učenika u Srednjoj školi Čazma potvrđuje dvije početne hipoteze. Prema dobivenim rezultatima, učenici trećih razreda uspješniji su u upotrebi članova u odnosu na učenike prvih razreda. Učenici prvih razreda uspješniji su u upotrebi neodređenih članova u odnosu na određene. Međutim, uočene su pogreške u situacijama kada učenici koriste određeni član umjesto neodređenog. Uočeno je da učenici prvih razreda izbjegavaju koristiti članove kada nisu sigurni u pravilnu uporabu, što možemo povezati s nepostojanjem člana u materinskom jeziku. Učenici prvog razreda opće gimnazije uspješniji su u uporabi engleskih članova u usporedbi s učenicima prvog razreda strukovnog programa, smjer tehničar cestovnog prometa. Točnost uporabe određenih članova kod učenika prvog razreda opće gimnazije iznosila je 78.32%, dok je kod učenika strukovnog programa iznosila 60%. Slično tome, učenici trećeg razreda opće gimnazije pokazali su veću točnost u uporabi članova u odnosu na učenike trećeg razreda strukovnog programa, smjer tehničar cestovnog prometa. Točnost upotrebe neodređenih članova kod učenika trećeg razreda opće gimnazije iznosila je 81.19%, dok je kod učenika strukovnog programa iznosila 71.43%. Učenici su postigli visoki postotak točnosti u upotrebi određenog i neodređenog člana, što pokazuje njihovo dobro razumijevanje osnovnih gramatičkih pravila pri korištenju članova. Posebno je vidljiv napredak u prepoznavanju situacija koje zahtijevaju uporabu neodređenog člana ispred imenica, čime su demonstrirali razumijevanje složenijih gramatičkih struktura.

LITERATURA

1. Babić, I. (1997). *Pregled gramatike engleskog jezika s vježbama i rješenjima*. Rijeka: Dušević i Kršovnik
2. Balenović, K. (2014). *Acquisition of English Articles by Croatian Primary School Students in Early EFL Learning*. In International Teacher Education Conference (119-126).
https://www.ajcr.org/_files/ugd/c51627_aa721f1d0786438682faa5e3640a2b57.pdf#page=12
2
3. Balenović, K. (2020). *(Među)jezikom do inoga jezika: Kako ovladati engleskim članom*. Zadar: Sveučilište u Zadru
4. Balenović, K., Medved Krajnović, M. (2012). *THE and A in the interlanguage of Croatian primary school children*. UZRT, 36-44,
https://books.google.hr/books?hl=hr&lr=&id=VnR3DZsHG6UC&oi=fnd&pg=PA36&dq=medved+krajnović+balenović&ots=qvlu64JyDt&sig=j6JT1U9jSgUXQE5fvD86wbS-bb4&redir_esc=y#v=onepage&q=medved%20krajnović%20balenović&f=false
5. Gačić, M. (2009). *Gramatika engleskog jezika struke*. Zagreb: Školska knjiga
6. Grgić, B, Brihta, J. (1989). *Gramatika za svakoga*, XVII izdanje. Zagreb: Školska knjiga
7. Hawkins, John. A. (1991). *On (In)definite Articles: Implicatures and (Un)grammaticality Prediction*. *Journal of Linguistics*, 27(2), 405–442. <http://www.jstor.org/stable/4176125>
(preuzeto 5. Ožujka, 2024.)
8. Ionin, T, Ko, H., Wexler K, (2004). *Article Semantics in L2 Acquisition: The Role of Specificity*. *Language Acquisition*, 2004, Vol. 12, No. 1(3-69)., <https://www.jstor.org/stable/20011566>
9. Ionin, Tania, Zubizaretta, Maria Luisa, Philippov, Vadim. (2009). *Acquisition of article semantics by child and adult L2-English learners*. *Bilingualism: Language and Cognition*, 12

(337-361)., <https://www.cambridge.org/core/journals/bilingualism-language-and-cognition/article/abs/acquisition-of-article-semantics-by-child-and-adult-l2english-learners/7DD33FCF1014537520C85EA003A942DB>

10. Ko, H., Ionin, T., Wexler, K., (2009). *L2- Acquisition of English articles by Korean speakers*. The handbook of East Asian psycholinguistics, 2009, 3: (286-304)., https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/79385886/CUP_final_KoIoninWexler-web-libre.pdf?1642893367=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DL2_acquisition_of_English_articles_by_Ko.pdf&Expires=1719570866&Signature=M3WEg7MR6CiH7x-NArr5y409sP8WRa2iD2xej0Ry~tmhMsyyI5ia9IzXsbO0qyFU2uty5GQXWRy0NKO3FGG3OpNoUoHuH3Lay4hhaAZEy1Cp72KZMBkCH0w8wVEMTj5empqkYeSjnhhHkV2K4dPCwLLeJUWjSn2kVpuTjC~N1cDYnH37sJJGvmcYyG~26MUBxNDRbiAtqWcACyDvBXb~eiV4Nea74-gNa7I4gBvuWW87grwymBZUmw3JtATMDiJ-Br22exeguJ6WYK11II8XEMc6roE3DveVIxxexDeZooq5kNiBEcB1-fMuc8GFS~CZfj5LV-X1DYlwC30Plqcqw__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA

11. Krámský, J. (2016). The article and the concept of definiteness in language (Vol. 125). Walter de Gruyter GmbH & Co KG

12. Lyons, John (1977), *Semantics*, Cambridge: Cambridge University Press

13. Sun, G. (2016). The Acquisition of English Articles by Second Language Learners: The Sequence, Differences, and Difficulties. *Sage Open*, 6(1), <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2158244016635716>

14. Trenkić, D. (2000). *The acquisition of English articles by Serbian speakers*. University of Cambridge: Research Centre for English and Applied Linguistics and Darwin College, https://www.researchgate.net/publication/303445724_The_acquisition_of_English_articles_by_Serbian_speakers

15. Zergollern-Miletić, L. (2014). *Član u engleskome i govornici hrvatskoga*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada

16. Zergollern-Miletić, L. (2015). *Acquisition of Markers of Definiteness and Indefiniteness in Early EFL*. Learning and Teaching of English: New Dynamics of Primary English (88.-89.),

<https://books.google.hr/books?id=Q8OlBwAAQBAJ&lpg=PA66&ots=6RQwwOlsxK&dq=zergollern-%20miletic%202015&lr&hl=hr&pg=PA66#v=onepage&q=zergollern-%20miletic%202015&f=false>

POPIS TABLICA

Tablica 1. Ovladanost članova kod učenika prvih i trećih razreda (ukupno).....	25
Tablica 2. Ovladanost članovima u odnosu na škole (prvi razredi)	27
Tablica 3. Ovladanost članovima u odnosu na škole (treći razredi)	29
Tablica 4. Ukupna ovladanost određenim/neodređenim članom	31

PRILOZI

Anketni upitnik (test) o usvojenosti engleskog člana.

Anketni upitnik (test) o usvojenosti engleskog člana

Ovaj anketni upitnik (test) provodi se u svrhu izrade diplomskog rada na temu: „*Kategorija određenosti/neodređenosti u engleskom jeziku*“. Test se sastoji od 12 rečenica u kojima je potrebno od ponuđena četiri odgovora odabrati onaj koji se odnosi na pravilnu uporabu i/ili izostavljanje određenog/neodređenog člana u engleskom jeziku.

Sudjelovanje u ovom testiranju je dobrovoljno i anonimno, a prikupljeni odgovori koristit će se isključivo radi istraživanja te se za druge svrhe neće koristiti.

Zahvaljujem se na vremenu koje ste izdvojili za popunjavanje testa!

B *I* U ↻ ☰ ☷ ✕

Spol: *

- Muško
- Žensko
- Ne želim se izjasniti

Dob: *

- 14
- 15
- 16
- 17
- 18

Odaberite razred: *

- 1. razred Opće gimnazije
- 1. razred Tehničara cestovnog prometa

1. Moving to __ United States of America was __ most exciting thing I have ever done. *

- Ø
- the, a
- an, Ø
- the, the

2. New York is __ exciting city, full of __ adventure. *

- an, Ø
- a, an
- Ø, the
- the, a

3. I saw __ famous actor on __ street yesterday! *

- the, a
- an, a
- a, the
- Ø, the

4. __ has __ offices all over __ world. *

- Company, an, the
- The company, Ø, the
- A company, Ø, the
- An company, a, Ø

5. Today, I have __ job interview at __ financial company. *

- Ø, the
- a, a
- a, the
- Ø, a

6. __'s office is on __ Main Street. *

- Company, Ø
- A company, the
- The company, Ø
- An company, a

9. Mike is __ kind of guy that is very serious. I don't remember __ last time I saw him. *

- Ø, the
- a, the
- the, the
- an, the

10. It may have been in __ August. He was wearing __ red sweater. *

- Ø, a
- the, a
- an, Ø
- a, the

11. After __ dinner, I usually wash __ dishes. My wife hates doing it. *

- the, Ø
- an, the
- Ø, the
- a, the

12. I waste a lot of __ water when I do it. That's bad for __ environment, I think. *

- the, an
- Ø, the
- Ø, an
- the, Ø

